

MEDELANDEN FRÅN
SVENSKA TEKNOLOGFÖRENINGEN

ÅRGÅNG XXV

DEN 13 MARS

N:R 24

1940

REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE: REINHOLD NAUCLÉR

SKRIVELSER TILL BEHANDLING

VID

SVENSKA TEKNOLOGFÖRENINGENS

ORDINARIE STÄMMA

DEN 30 MARS 1940

STYRELSENS BERÄTTELSE ÖVER FÖRENINGENS
VERKSAMHET ÅR 1939

FÖREDRAG OCH DISKUSSIONER VID AVDELNINGARNAS
SAMMANTRÄDEN UNDER ÅR 1939

STYRELSENS BERÄTTELSE ÖVER FÖRENINGENS EKONO-
MISKA FÖRVALTNING UNDER ÅR 1939

REVISORERNAS BERÄTTELSE FÖR ÅR 1939

SKRIVELSE FRÅN VALKOMMITTÉN DEN 5 MARS 1940 AN-
GÅENDE UPPSKOV MED VAL AV ORDFÖRANDE OCH STY-
RELSELEDAMÖTER FÖR ÅR 1941 OCH FÖRSLAG TILL VAL
AV REVISORER MED SUPPLEANTER FÖR ÅR 1940

SVENSKA TEKNOLOGFÖRENINGENS FASTIGHETSAKTIE-
BOLAGS STYRELSE- OCH REVISIONSBERÄTTELSE
FÖR ÅR 1939

SVENSKA TEKNOLOGFÖRENINGENS HANDLINGAR 323.

SKRIVELSE TILL BEHANDLING

SVENSKA TEKNOLOGFÖRENINGENS

ORDFÄRNDE STÄMMA

DEN 30 MARS 1940

STYRELSENS BERÄTTELSE ÖVER FÖRENINGENS
VERKSAMHET ÅR 1939

FÖRENING OCH DISKUSSIONER VID AVDELNINGARNAS
SAMMANTRÄDEN UNDER ÅR 1939

STYRELSENS BERÄTTELSE ÖVER FÖRENINGENS EKONOMISKA
FÖRFÄRNING UNDER ÅR 1939

REVISORERNAS BERÄTTELSE FÖR ÅR 1939

SKRIVELSE FRÅN VALKOMMITTÉN DEN 2 MARS 1940 ÅN
GÄRNDE UPSKOV MED VAL AV ORDFÖRANDE OCH STYRELSELEDAMÖTER FÖR ÅR 1941 OCH FÖRSLAG TILL VAL AV REVISORER MED SUPPLEANTER FÖR ÅR 1941

SVENSKA TEKNOLOGFÖRENINGENS FASTIGHETS- OCH
BOLAGS STYRELSE OCH REVISORERBERÄTTELSE FÖR ÅR 1939

SVENSKA TEKNOLOGFÖRENINGENS
VERKSAMHET UNDER ÅR 1939.

Till Svenska Teknologföreningen.

Styrelsen för Svenska Teknologföreningen får härmed av-
giva berättelse över föreningens verksamhet år 1939.

1. Ledamöter.

Under året hava 250 (205)* nya ledamöter vunnit in-
träde i föreningen, därav 141 (124) genom anmälan en-
ligt stadgarnas § 4, nämligen 88 (92) förutvarande med-
lemmar av Tekniska högskolans studentkår och 53 (32)
förutvarande medlemmar av Chalmers studentkår. Dess-
utom har 12 (24) ledamöter, som tidigare lämnat för-
eningen, återinträtt.

Stadgad årsavgift har erlagts av 3 515 (3 466) ledamöter,
varav 1 707 (1 671) bosatta i Stockholm med omnejd,
1 641 (1 620) annorstädes i Sverige och 167 (175) i ut-
landet.

Vid 1939 års utgång funnos 277 (255) ständiga eller eljest
från avgift befriade ledamöter; hela antalet röstberättigade
utgjorde 4 046 eller 111 mer än vid 1938 års slut. Genom
döden har föreningen, såvitt känt, under år 1939 förlorat
50 (44) ledamöter, nämligen:

SUNDBERG, KARL, bergsingenjör
ANDERSSON, B. JOHN F., ingenjör
LJUNGMAN, ANDREAS, civilingenjör
ODELBERG, ERNST E. W., disponent
CRONSTRÖM, ERIK A., civilingenjör
CORNELIUS, ERIK C., ingenjör
BLOMGREN, KARL J. E., ingenjör
HAMMARSTRÖM, K. OSKAR, civilingenjör
LJUNGBERGH, J. AUGUST E., civilingenjör
LITTORIN, KRISTER A., civilingenjör
FRITSCH, ALVAR G., civilingenjör

* Siffror inom parentes avse motsvarande antal år 1938.

ELFVING, CARL F., civilingenjör
 HALLMÉN, EMIL A., civilingenjör
 LUNDBERG, K. ALBERT, f. d. överstelöjtnant VVK, f. d.
 överingenjör
 MOLIN, ERIK W., civilingenjör
 PETERSON, C. O. SIXTUS, civilingenjör
 ROXENDORFF, TOR R., ingenjör
 LINDSTEDT, ANDERS, fil. dr, president
 LILLJEKVIST, RAGNAR E. A., civilingenjör
 LETTSTRÖM, GUNNAR H., civilingenjör
 HANSSON, PER, ingenjör
 NYLÉN, HERMAN A., f. d. yrkesinspektör
 TISELL, HENRIK A., civilingenjör
 HAUFFMAN, KNUT O. L., civilingenjör
 MELLQUIST, B. K., civilingenjör
 HOLMBERG, JOHN K. H., civilingenjör
 ZACHRISSON, S. G. EINAR, civilingenjör, lektor
 LAURIN, GUSTAF, civilingenjör
 KJELLKVIST, HARRY, länsarkitekt
 BEFWE, A. EMIL, arkitekt
 WESTBERG, TITUS N-SON, civilingenjör
 ENBLON, FR., överste
 LARSSON, KARL HJ., ingenjör
 VON HEIDENSTAM, W. A. GUSTAF, ingenjör
 RUTBÄCK, J. F. ALARIK, civilingenjör
 ABRAHMSÉN, C. G. OSCAR, bergsingenjör
 WAHLSTRÖM, SVEN-ERIK, civilingenjör
 LUNDGREN, AXEL R., bergsingenjör
 PHILIP, AXEL L., civilingenjör
 BRÖCHNER, HANS J., ingenjör
 AF KLINTBERG, CARL F., kapten VVK
 FALÉIJ, THORE F., ingenjör
 ANDREASSON, A. SIGURD, civilingenjör
 KINNANDER, EGON S. A., ingenjör
 THELNING, KNUT G. L., kapten VVK
 SMÄRT, BERTHOLD, civilingenjör
 ISAKSSON, KARL J., civilingenjör
 ERICSON, ERIC C., civilingenjör
 STRÖMBERG, OTTO M., f. d. bruksdisponent
 PERSSON, ERNST S., ingenjör

2. Styrelse och funktionärer.

Föreningens *styrelse* har under år 1939 utgjorts av

Ordinarie ledamöter:

av Föreningen å stämma valda:

WESTERBERG, STEN, direktör, Föreningens ordförande
 OLSON, F. ERIK W., direktör, Föreningens förste vice ordförande
 STERKY, HÅKAN, professor, Föreningens andre vice ordförande
 DAHLGREN, FREDRIK, tekn. dr
 ODQVIST, FOLKE, professor
 HELLSTEDT, LENNART, civilingenjör

av Avdelningarna valda:

DAHL, HJALMAR, professor,	vald av avd. för Mekanik
EDENHOLM, HENRIK, professor,	» » » för Mekanik
HERLITZ, IVAR, tekn. dr.	» » » Sv. Elektroingenjör-föreningen
MALMGREN, EINAR, byrådirektör,	» » » Sv. Elektroingenjör-föreningen
CARLHEIM-GYLLENSKÖLD, HAQVIN,	» » » Sv. Arkitekt-föreningen
MARKELIUS, SVEN, byggnadsråd	» » » Sv. Arkitekt-föreningen
JANSSON, HERMAN, överingenjör	» » » för Väg- och vattenbyggn.-konst
LINDBLAD, TORD, kapten	» » » för Väg- och vattenbyggn.-konst
BRING, GUSTAF, professor,	» » » för Kemi och Bergsveten-skap
STENHAGEN, F. H., civilingenjör	» » » för Kemi och Bergsveten-skap

ZETTERSTRÖM, B.T., marindirektör, vald av avd. för Skeppsbyggnads-konst			
PIRA, EVALD, civilingenjör,	»	»	för Skeppsbyggnads-konst
WALLQUIST, GUNNAR, professor,	»	»	för Teknisk Undervisning
GEIJER, PER, professor,	»	»	för Teknisk Undervisning
KLEMMING, GÖSTA, direktör,	»	»	för Industriell Ekonomi och Organisation
INGELMAN, GÖSTA, civilingenjör	»	»	för Industriell Ekonomi och Organisation
LAGRELIUS, EINAR, civilingenjör	»	»	för Grafisk Teknik
SKJÖLDEBRAND, ARCHIM, civilingenjör	»	»	för Grafisk Teknik

Suppleanter:

av Föreningen å stämma valda:

LEIRE, GEORG, direktör
 PEDRO-HELLSTRÖM, ERIK G., kapten
 LUNDEQVIST, GÖSTA, direktör
 ERIKSSON, J. AXEL, arkitekt
 BERGMAN, ÅKE, civilingenjör

av Avdelningarna valda:

GUSTAFSSON, NILS, tekn. dr	vald av avd. för Mekanik
JOHANSSON, HEMMING, direktör,	» » » Sv. Elektroingenjör-föreningen
FRENDIN, TORSTEN, arkitekt,	» » » Sv. Arkitekt-föreningen
DANIELSSON, HILMER, civiling.	» » » för Väg- och vattenbyggn.-konst

THORBJÖRNSSON, BENGT, överingenjör	vald av avd. för Kemi och Bergsvetenskap
WARHOLM, AXEL, civilingenjör,	» » » för Skeppsbyggnads-konst
LUNDQUIST, RYNO, underv.råd,	» » » för Teknisk Undervisning
ERICSON, G. HELGE, generaldirektör	» » » för Industriell Ekonomi och Organisation
ALM, BRUNO, ingenjör	» » » för Grafisk Teknik

Funktionärer inom föreningen hava vidare under år 1939 varit:

Revisorer:

GUSTAFSSON, EMIL, bergsingenjör.
 SVENSSON, P. AXEL V., civilingenjör.
 SÄLLFORS, TARRAS, överingenjör.

Suppleanter:

ENEROTH, ÅKE, civilingenjör.
 GÖRANSSON, P. GUSTAF Z., civilingenjör.

Teknisk Tidskrifts nämnd:

WESTERBERG, STEN, direktör, ordförande.
 ROXENDORFF, TOR, direktör.
 STERKY, HÅKAN, professor
 SJÖGREN, ERIK, flygdirektör.
 JANSSON, HERMAN, major.

Biblioteksnämnd:

NAUCLÉR, REINHOLD, civilingenjör, ordförande, utsedd av styrelsen.
 LUNDGREN, EDVIN, diplomingenjör, utsedd av avdelningen för Mekanik.
 WIDSTRÖM, AXEL, civilingenjör, utsedd av avdelningen Svenska Elektroingenjör-föreningen.
 SWEDENBERG, GUSTAF, förste byråingenjör, utsedd av avdelningen Svenska Elektroingenjör-föreningen.

- DAHLBERG, ERIK, arkitekt, utsedd av avdelningen Svenska Arkitektföreningen.
- SCHÜTZ, FREDRIK, civilingenjör, utsedd av avdelningen för Väg- och vattenbyggnadskonst.
- ROTHELIUS, ERNST, bergsingenjör, utsedd av avdelningen för Kemi och Bergsvetenskap.
- BILLBERG, ALFRED, civilingenjör, utsedd av avdelningen för Kemi och Bergsvetenskap.
- HARTZELL, GÖSTA, mariningenjör, utsedd av avdelningen för Skeppsbyggnadskonst.
- LINDSTEDT, HILDA S., bibliotekarie, utsedd av avdelningen för Teknisk Undervisning.
- BRODÉN, ERIC D., civilingenjör, utsedd av avdelningen för Industriell Ekonomi och Organisation.
- BERGSTRÖM, KARL, civilingenjör, utsedd av avdelningen för Grafisk Teknik.

Ceremoninämnd:

- WESSBLAD, KARL A., civilingenjör, ordförande.
- HANSEN, FRED H. ROECK, kapten.
- LENNING, ALVAR, civilingenjör.

Tjänstemän:

- FRÖMAN, K. A., byråchef, sekreterare.
- NAUCLÉR, REINHOLD, civilingenjör, kamrer.
- STÄHLE, VIKTOR, major, föreståndare för anställningscentralen.
- WESSBLAD, K. A., civilingenjör, chefredaktör för Teknisk Tidskrift.

3. Sammanträden.

Antalet sammanträden under året har uppgått till 73, varav 10 sammankomster med föreningen i dess helhet, nämligen årsmöte den 23—24 mars, höstmöte i Eskilstuna den 21—22 okt., 3 stämmor och 5 andra sammanträden däribland extra sammanträde i Stockholms konserthus tillsammans med Sveriges Industriförbund och Tekniska Samfundet i Göteborg samt ett möte i Medborgarhuset vid Södra Bantorget i anslutning till en rundtur för besående av nybyggnadsverksamhet inom södra stadsdelarna samt 63 avdelningssammanträden, fördelade sålunda:

Avd. för Mekanik.....	9 st.
» Svenska Elektroingenjörsföreningen.....	14 »
» Svenska Arkitektföreningen.....	10 »
» för Väg- och vattenbyggnadskonst.....	9 »
» » Kemi och Bergsvetenskap.....	9 »
» » Skeppsbyggnadskonst.....	2 »
» » Teknisk undervisning.....	2 »
» » Industriell ekonomi och organisation.....	3 »
» » Industriell ekonomi och organisation och Teknisk undervisning gemensamt.....	1 »
» » Grafisk teknik.....	4 »

Summa 63 st.

däri inräknade Avd:s M årsmöte den 14 okt., Avd:s V sammanträde den 23 okt. tillsammans med Svenska Väg-föreningen, Avd:s E vårsammanträde i Falun den 13 maj i samband med besök vid Hofors bruk och Långhags kraftverk samt Avd:s I sammanträde i Göteborg med besök vid Götaälvsbrobygget och SKF.

Styrelsen har under året haft 9 sammanträden.

4. Kommittéer m. m.

Förutom ovan under 2 angivna av föreningen tillsatta nämnder hava följande speciella kommittéer under år 1939 varit verksamma.¹

1. Avslutade under år 1939.	Utsedd av	Tills. år
Vagntipningskommittén.....	Styr.	1929
Byggnadsindustrikommittén.....	Styr., A, V	1938
Kommittén för kör och orkester.....	Styr. o. samtl. avd.	1938
Kommittén för kurs i allmän rättskunskap.....	Styr., M, E, V, K-B	1938
Kommittén för riksdagsmotion om teknisk forskning.....	Styr.	1939
Kraftkontraktkommittén (tills. med Sveriges Industriförbund m. fl.).....	Styr.	1934
Kommittén för granskning av statliga rationaliseringskommitténs betänkande	Styr.	1939

¹ Kommittéer och delegationer för beredande av föreningens eller avdelningarnas inre angelägenheter äro i regel här ej medtagna.

	Utsedd av	Tills. år
Granitutredningskommittén	M (Automobil- o. Mot.tekn. kom.) och V.	1939
Kommittén för kylanläggningsbestämmelser	M, K-B	1939
1939 års traktorsutredningskommitté ..	M, V	1939
Kommittén för granskning av standard- förslag till kraftkontrakt	E, I	1939
Kommittén för gängor i ebonit m. m. ..	Styr. E	1936
Kommittén för granskning av S. M. S.- särtryck:		
N:r 188: Anslutningsnummer för rör och rörlänsar	M	1937
N:r 200: Rundmuttrar med radiella spår	M	1938
N:r 201: Kopplingsanordningar mellan dragbil och släpfordon	M	1938
N:r 202: Bärlänsar på elektriska ma- skiner	M	1938
N:r 203: Rundmuttrar för kullager- inbyggnader m. m.	M	1938
N:r 204: Fjäderbrickor	M	1939
N:r 205: Rundgängor	M	1939
N:r 209: Skruvar med sexkanthål ..	M	1939
N:r 210: Värmearmatur m. m.	M, V	1939
Kommittén för program för ev. utställ- ningar	A	1938
Kommittén för nomenklatur ang. rost- fri plåt	A, K-B	1935
Kommittén för 1936 års egnahemsutred- ning	A, V	1938

2. Ännu fungerande vid utgången av år 1939.

(Med * utmärkta kommittéer äro t. v. permanenta.)

	Utsedd av	Tills. år
*Kommittén för ånga av mycket höga tryck (tills. med IVA m. fl.)	Styr. M, K-B	1924

	Utsedd av	Tills. år
Ingenjöranställningskontraktkommittén ..	Styr.	1929
Kommittén för leveransavtal inom verk- stadsindustrien (tills. med Sveriges In- dustrieförbund m. fl.)	Styr.	1934
1937 års organisationskommitté	Styr.	1937
*Delegation för radioföredrag	Styr.	
	o. alla avd.	1937
Ingenjörstitelkommittén	Styr.	1937
Kommittén för handledning betr. tekniska termer	Styr., M, E, V, K-B	1939
Beredskapstjänstkommittén	Styr.	1939
S. T. F:s beredskapskommitté	Styr. o. samt. avd:r	1939
Luftskyddslagkommittén	Styr., A, V, K-B	1939
Sakkunnignämnden för trafik- och bilmål (tills. m. KAK o. M.R.)	M, V	1939
3 st. standardkommittéer, nämligen:		
för verkstads- och verktygsfrågor	M	1923
» skruvar och muttrar	M	1923
» toleransfrågor	M	1923
Normkommittén för provning av ångan- läggningar (med 5 subkom:r)	M	1925
Normkommittén för provning av vatten- turbiner och pumpar (med 2 subkom:r) ..	M	1925
Normkommittén för provning av kompres- sor och fläktar (med 2 subkommittéer)	M	1925
*Automobil- och motortekniska kommittén	M	1934
Subkom. för revision av oljenormer	Automobil- o. Mot.tekn. kommittén	1938
*Redaktionsutskottet för normkommittéer	M	1938
Kommittén för SMS särtryck nr 193, ang. standard för heldragna ledningsrör av koppar	M	1938
Kommitté för granskning av SMS-särtryck N:r 207: Kopplingar till 63 mm brand- slangar	M, V	1939

	Utsedd av	Tills. år
Betongblandarekommittén	V	1939
Kommittén för belysning av trafikleder ..	M, E, V	1936
*Radiokommittén	E	1921
Åskledarekommittén	E	1921
*Svenska Kommittén för Nordiska Elektroteknikermöten (f. d. Svenska Kommittén för Nordiska Elektrotekn. Kommissionen)	E	1931
Svenska Elektroingenjörssföreningens KTH-kommitté	E	1937
Husbyggnadstaxekommittén	A, V	1933
Landsbygdskommittén	A	1935
Kommittén för SAF:s ombildning till en STF:s husbyggnadsavdelning m. m. ..	A	1939 (1937)
Standardkommittén ang. kallvalsade stålprofiler (tills. med SMS)	A	1936
Kommittén för guide över arkitektur i Stockholm (tills. med Sv. Ark:s Riksförbund)	A	1937
Kommittén för främjande av forsknings- och upplysningsverksamhet inom byggnadsfacket	A, V	1938
Träteknikkommittén	V	1937
Avd:s V studieresekommitté	V	1938
*Husbyggnadstekniska kommittén	V	1939

5. Beredskaps- och kristidsfrågor.

Under loppet av eftersommaren och hösten 1939 framträdde allt flera tecken till stark oro i Europas politiska liv. Redan före fredsbrottet gjorde sig, icke minst inom ingenjörskretsar, gällande ett trängande krav på åtgärder för stärkande av vårt lands försvarsberedskap, industriellt och militärt. Vid ett extra sammanträde med S. T. F:s styrelse den 27 sept., vartill kallats även representanter för Sveriges Industriförbund, Sveriges Allm. Exportförening, Ingenjörsvetenskapsakademien samt förutvarande ordförande i föreningen m. fl., beslöts avlåta en underdånig skrivelse med hemställan om vidtagande av åtgärder från regeringens

sida för åstadkommande av ett gemensamt statligt organ för samordnande av alla problem inom de tekniskt-industriella och organisatoriska områdena, så att de kunde enhetligt och effektivt handläggas samt bliva föremål för snabba beslut. En sådan skrivelse, utmynnande dessutom i en hemställan att den tekniska och organisatoriska sakkunskapen måtte beredas ett så stort inflytande, att en effektiv samverkan mellan statliga organ och näringslivet säkerställdes, avlämnades följande dag till statsministern av en särskild deputation.

Tjuguåtta med S. T. F. samarbetande föreningar landet runt anslöto sig telegrafiskt till framställningen, vars syfte i vissa hänseenden kan sägas hava nåtts.

Vid sammanträde den 11 okt. tillsatte styrelsen två kommittéer, den ena, kallad *Beredskapstjänstkommittén*, under ordförandeskap av v. ordf., professor H. STERKY, med uppdrag att i samråd med militära sakkunniga söka föranstalta om en inventering av landets värnpliktiga ingenjörer, den andra, som fått namnet *Beredskapshkommittén*, med myntdirektör ALF GRABE till ordförande och det mycket allmänna uppdraget att söka samordna föreningens arbete rörande spörsmål, sammanhängande med genom det europeiska kriget uppkomna svårigheter i fråga om närings- och samhällslivet.

Beredskapstjänstkommittén utsände under hösten, sedan vederbörligt medgivande utverkats av Kungl. Maj:t om rätt för militärpliktiga att få deklarerat sina placeringar inom försvarsväsendet, deklaraionsformulär dels till S. T. F:s ledamöter i Sverige, dels, genom de med S. T. F. samarbetande föreningarna, till dessas medlemmar. Till slutet av året hade inkommit omkring 4 700 ifyllda deklaraionsformulär, innehållande fullständiga uppgifter om vederbörandes civila och militära utbildning, inplacering i försvarsorganisationen och förutsättningar för vissa specialuppdrag. Detta register, som sedermera systematiskt ordnats och vars komplettering ännu pågår, har visat sig vara till stor nytta för såväl militära som civila myndigheter.

En mångfald frågor hava upptagits till behandling av Beredskapshkommittén, vars arbete under 1939 särskilt inriktats på åtgärder för frivillig besparing av importprodukter, särskilt bränsle och oljor, samt indirekt hushållning

med kol genom sparsamhet vid användning av elektrisk energi, speciellt för borgerliga behov, i det man ansett, att den industriella förbrukningen av bränsle och elektrisk kraft bör i första hand regleras genom företagens egna åtgöranden och restriktioner från elektricitetsverken. Den sålunda igångsatta »kilowatt- och kalorijakten» har givit påtagligen goda resultat. Även om de besparingar i kol, som härigenom ernåtts ej böra överdrivas — den borgerliga förbrukningen av el. energi är ju icke procentuellt av dominerande betydelse — har säkerligen aktionen haft ett betydande värde genom att väcka allmänhetens intresse för frivillig sparsamhet i fråga om bränsle och kraft. För täckande av de rätt betydande kostnader, som varit förenade med särskilt propagandaverksamheten, har S. T. F:s styrelse ställt till kommitténs förfogande medel av den svenska industriens gåvofond, som överlämnades till föreningen vid dess 75-års jubileum. Styrelsen har dock erhållit utfästelser om bidrag till ifrågavarande utgifter, dels från folkhushållningsdepartementet och K. Vattenfallsstyrelsen, dels från Sveriges Industriförbund.

Redan före årets utgång beslöt Beredskapskommittén också att föranstalta om att en studiekommission av ingenjörer skulle få tillfälle att besöka Finland för att inhämta erfarenheter rörande ingenjörernas utnyttjande inom försvarsväsendet och för att eventuellt förbereda en frivillig medverkan från svenska teknici till fyllande av uppgifter bakom fronten i Finland. Vid årsskiftet hade dock ej ännu planens realiserande medhunnits.

6. Samarbete med andra tekniska föreningar m. m.

Genom samarbete med andra nordiska tekniska föreningar hava följande föredrag hållits:

I Köpenhamn den 18 okt. inför Dansk Ingeniörförening av landshövding SVEN LÜBECK: »Fackkunskapens ställning i centraladministrationen i Sverige».

I Stockholm den 25 nov. i S. T. F:s Avd. S av ingenjör E. WEGELIUS, Helsingfors: »Komprimerat skiktträ och dess användning för flygtekniska ändamål».

I Bergen den 13 febr. i N. I. F:s Bergenavdelning av byråchef I. ÖFVERHOLM: »De svenska järnvägarnas elektrifiering».

I Oslo den 20 oktober i N. I. F:s Osloavdelning av civilingenjör SVEN NYCANDER: »Teknisk forskning och rationell arbetsledning vid större husbyggnadsarbeten».

Ett på inbjudan av Dansk Ingeniörförening planerat sammanträde med representanter för de samarbetande nordiska ingenjörsföreningarna den 8—9 sept. inställdes på grund av det europeiska krigets utbrott.

Av samma anledning inställdes det höstmöte, som i samarbete med Tekniska föreningen i Eskilstuna av S. T. F. förberetts och redan annonserats till den 16 och 17 sept., men det genomfördes i stället med nästan oförändrat program den 21—22 oktober.

Vid stämman den 22 mars 1939 beslöt S. T. F. på förslag av styrelsen att frånträda 1911 års »Grunder för samarbete mellan Sveriges tekniska föreningar» och att till samtliga de med S. T. F. samarbetande och korresponderande föreningarna rikta en anmodan att utse var sin representant i en samlingsdelegation, som på kallelse genom S. T. F:s styrelse sammanträder en gång om året, lämpligen i september eller oktober månad, samt dessutom då förhållandena så påkalla. De flesta av de till »samarbetsgrunderna» anslutna föreningarna hava sedermera biträtt beslutet. Flertalet av dessa såväl som de förut korresponderande föreningarna hava också anslutit sig till den nya samlingsdelegationen, vilken sammanträdde första gången den 28 september 1939. Därvid beslöts att icke antaga någon särskild arbetsordning för delegationens verksamhet, utan låta bero vid den av S. T. F:s styrelse framlagda planen om delegationssammanträde minst en gång årligen. Major L. V. STÄHLE lämnade en redogörelse för S. T. F:s anställningscentralers verksamhet. På förslag av byråchef K. A. FRÖMAN beslöts att söka ernå en viss samverkan mellan de tekniska föreningarna i fråga om arbetsförmedling för ingenjörer. Vidare diskuterades användningssätt för hos vissa föreningar ackumulerade medel.

Den i samarbete med Kungl. Automobilklubben och Motormännens Riksförbund inrättade »Sakkunnignämnden för trafik- och bilmål» trädde i verksamhet under september 1939 och har antagit reglemente. Nämnden har intill årets utgång mottagit och slutbehandlat sammanlagt fyra mål.

***

S. T. F:s höstmöte ordnades under samverkan med Tekniska föreningen i Eskilstuna.

Samverkan vid möten och i kommittéarbeten har vidare ägt rum i olika ovan under 3 och 4 angivna fall.

I vissa organisationer har föreningen eller olika avdelningar varit företrädade på sätt nedan angives under 6 i avdelningarnas berättelser.

- Föreningen har dessutom varit företräd vid Nordiska trafik kongressen i Stockholm 14—16 juni;
- » XVII Internationella stadsbyggnadskongressen i Stockholm juli 1939 (A och V);
  - » Landestagung des Bundes Schweizer Architekten (A);
  - » Svenska Vägföreningens, 26—27 juni, 25-års jubileum (V); samt
  - » Föreningen Nordens möte den 12 nov.

7. Medlemskap i andra föreningar m. m.

Liksom tidigare har föreningen under år 1939 varit korporativ medlem i:

- Föreningen Tekniska Museet;
  - Assoc. perm. des Congrès de Navigation;
  - Assoc. perm. de la Route;
  - Intern. Verein für Brückenbau und Hochbau;
- Föreningen har vidare genom av styrelsen utsedda personer varit representerad i
- Sveriges Standardiseringskommission;
  - Sveriges Tekniskt Industriella Skiljedomsinstitutets fullmäktige;
  - Styrelsen för Tekniska Museet;
  - Svenska nationalkommittén för världskraftkonferenser;
  - Svenska Industriens Praktiknämnd.

Dessutom hava avdelningar inom föreningen varit representerade i:

- Samfundet för hembygdsvård (A, E, V, K-B);
- Svenska studiekommissionen för svetsningsfrågor (M, V);
- Svenska Elektriska Kommissionens (SEK) fullmäktige (E);
- Svenska nationalkommittén för intern. högspänningskonferenser (E);
- Svenska Slöjdföreningen (A);
- Rådet till skydd för Stockholms skönhet (A);

- Comité perm. intern. des Architects (A);
- Svenska arkitekters riksförbunds styrelse (A);
- Council of the Intern. Federation for Housing and Town-planning (AV);
- Svenska arkitekters riksförbunds förtroendenämnd (A);
- Samarbetsdelegation av skilda yrkesgrupper, som intressera sig för husdjurshygien (A);
- AB:s Byggtjänst styrelse (A, V);
- Svenska sällskapet för fotogrammetri (V);
- Svenska nationalkommittén i anslutning till internationella föreningen för brobyggnader och byggnadskonstruktioner (V);
- Svenska nationalkommittén för kemi (K-B);
- Svenska nationalkommittén för rationell organisation (I);
- Nordiska Vägtekniska Förbundets Svenska Kommitté (V);
- Samarbetsdelegation (tills. med ERA, FIL m. fl.) för elektricitetens användning i husbyggnader (A);
- Riksidrottsförbundets idrottsplatskommitté för utredning rörande projektering av sim- och idrottshallar (A, V).

8. Stadgar och ordningsregler m. m.

Av styrelsen framlagt förslag om ändring av stadgarnas § 10 och om nya bestämmelser för förvaltningen och användningen av Svenska Teknologföreningens Polhemsfond delgavs föreningen vid extra stämma den 15 mars och dessa förslag antogs vid ordinarie stämman den 22 mars liksom även ett tidigare delgivet förslag om ändring av stadgarnas § 28.

I enlighet härmed hava följande *ändrade lydelse* antagits i *stadgarna*, nämligen:

»§ 10.

- Styrelse.* Föreningen — — — — — avdelningen.
Val av styrelsens ledamöter sker för kalenderår.
Ingen kan i en och samma funktion tillhöra styrelsen mer än tre år i följd, dock att, då så i särskilda fall prövas ur föreningens synpunkt synnerligen önskvärt, ordförande må kunna omväljas för ett fjärde år i följd efter tre års mandatstid.
Fackavdelningarnas — — — — — 1 december.

§ 28.

Disponering av föreningsmedel vid upp-lösning. Om föreningens upplösning beslutas, skola alla dess behållna tillgångar, för vilka icke genom do-nationsföreskrifter eller på annat sätt särskilda be-stämmelser äro fastställda, överlämnas till K. Tek-nologiska Högskolan för att läggas till »Teknologiska institutets elevs stipendiefond.»

De nya Polhemsfondsbestämmelserna hava följande lydelse:

»Bestämmelser för förvaltning och användning av Svenska Teknologföreningens Polhemsfond.

Antagna vid S. T. F:s stämma den 14 mars 1913 med ändringar vid stämma den 22 mars 1939.

§ 1.

Fonden, som har bildats dels genom två donationer, vardera å 2 000: — kronor, den ena till Ingenjörföreningen 1876 av generaldirektören greve Rudolf Cronstedt, den andra till Svenska Teknologföreningen 1895 av överdirektören Knut Styffe, dels genom en av Svenska Teknologföreningens jubileumskommitté år 1911 med anledning av föreningens 50-årsjubileum företagen insamling, tillhör Svenska Teknologföreningen och förvaltas såsom dess egendom av föreningens styrelse.

§ 2.

Fonden har till uppgift att bereda understöd åt svensk forskning inom tekniska ämnesområden samt att belöna för industrien och byggnadskonsten viktiga tekniska undersökningar, rön och framsteg inom vårt land.

§ 3.

Fonden består dels av ett grundkapital, dels av dispositionsmedel.

Grundkapitalet utgör 60 000: — kronor och är bildat av ovan i § 1 nämnda donationer och insamlingsmedel,¹ jämte

¹ Behållna medel av 1911 års jubileumsinsamling.

vinst å försäljning av vissa publikationer¹ och år 1939 från dispositionsmedel överförd ränteavkastning.

Dispositionsmedlen utgöras av icke i anspråk tagna räntemedel.

§ 4.

Fonden skall göras räntebärande på sätt föreningens styrelse bestämmer. Grundkapitalet får icke minskas.

§ 5.

Fondens dispositionsmedel må av föreningens styrelse användas för ändamål, som angives i § 2.

§ 6.

Styrelsen skall i regel minst vart femte år vidtaga åtgärder för utdelning av det av Ingenjörföreningen instiftade Polhemspriset till författare av förtjänstfulla originalavhandlingar i tekniska ämnen, vilket pris utgöres av en medalj i guld med Christopher Polhems bröstbild.

Avhandling skall för att kunna upptagas till prövning för prisbelöning vara författad av svensk medborgare samt vara publicerad senast en månad före tävlingstidens utgång, dock ej tidigare än en månad före dagen för näst föregående Polhemspristävlingens utgång.

Styrelsen må, om den finner särskilda skäl härtill föreligga, med Polhemsmedalj belöna skrift, som publicerats tidigare än nyss sagts.

Med publicering av skrift avses här, att densamma gjorts för allmänheten tillgänglig.

Styrelsen äger i samband med kungörande av Polhemspristävlan meddela ytterligare bestämmelser om fordringarna på tävlingsskrifter.

Förslag om belöning från Polhemsfonden skall varje gång efter av styrelsen utfärdad kungörelse ingivas inom däri fastställd tid. Styrelsen anmodar i samband härmed samtliga föreningens avdelningsstyrelser samt de personer, korporationer och sammanslutningar, som styrelsen finner härför

¹ Föreningens minnesskrift »Christopher Polhem» och Professor O. E. Westins till förmån för fonden donerade arbete »Realiteten, Abstraktionen und Fiktionen in der theoretischen Mechanik».

lämpliga, att inkomma med förslag. Berättigade att även utan särskild anmodan framlägga sådant förslag äro föreningens hedersledamöter och förutvarande ordförande, samtliga professorer vid Tekniska Högskolan i Stockholm och Chalmers Tekniska Högskola ävensom samtliga ordinarie ledamöter och suppleanter i Svenska Teknologföreningens styrelse.

Förslag skall vara skriftligt samt innehålla uppgift om titeln på den avhandling, som anses förtjänt av belöning samt författarens namn och adress. Förslaget skall åtföljas av ett exemplar av den till belöning föreslagna avhandlingen.

Styrelsen äger i varje särskilt fall besluta om sättet för prövning av värdet av de till belöning med Polhemspris föreslagna avhandlingarna. Dock skall avhandling, innan den upptages till slutlig bedömning, vara granskad av minst två av styrelsen härtill utsedda sakkunniga, vilka om densamma skola avgiva skriftligt utlåtande. Sedan samtliga sakkunnigeutlåtanden inkommit, fattar styrelsen beslut om utdelning av Polhemspris. Härvid må en eller flera avhandlingar belönas med Polhemsmedalj. Styrelsen må även utdela penningbelöningar. Till styrelsesammanträde, där beslut om utdelning av Polhemsmedalj avses att fattas, skola samtliga sakkunniga, vilka avgivit utlåtanden över föreliggande förslag, kallas att närvara.

Förslagen om belöning från Polhemsfonden samt över dessa förslag avgivna utlåtanden skola behandlas konfidentiellt. Samtliga dessa handlingar skola samlas i konvolut, som efter avgörandet förseglas med ordförandens sigill och förses med påskrift om innehållet. Konvolutet må, om styrelsen så beslutar, brytas, sedan tio år förflutit efter slutbedömningen.

§ 7.

Styrelsen skall i regel årligen utgiva understöd för teknisk forskning från Polhemsfondens dispositionsmedel och äger rätt att för högst tre på varandra följande år anslå intill hälften av fondens årliga avkastning för ett och samma ändamål. Medel från fonden må även användas för tryckning av teknisk-vetenskapliga publikationer.

§ 8.

Tillföres fonden genom gåvor eller annorledes medel, äger styrelsen, såvida ej annan föreskrift blivit meddelad, bestämma, om desamma skola tilläggas grundfonden eller dispositionsmedlen.

Därest styrelsen finner lämpligt att ytterligare öka grundkapitalet med dispositionsmedel, skall styrelsen underställa föreningen förslag härom för beslut vid stämma.

§ 9.

Ändring av dessa bestämmelser kan ske på sätt, som för ändring av Svenska Teknologföreningens stadgar vid varje tid må vara föreskrivet. Avser ändring fondens uppgift, sådan den är uttryckt i § 2, äger beslut därom icke giltighet, med mindre ändringen blivit av K. Tekniska Högskolans styrelse tillstyrkt. Dock får ändring icke ske beträffande de i § 1 omnämnda två donationerna, vilka alltid enligt donatorernas föreskrifter skola användas för Polhemsprisets utdelande.

§ 10.

Upplöses Svenska Teknologföreningen, skall fondens behållning överlämnas till K. Tekniska Högskolans styrelse för att av densamma förvaltas och användas i överensstämmelse med fondens uppgift.»

9. Teknisk Tidskrift.

Tidskriften har under år 1939 utkommit enligt samma utgivningsplan som år 1938, endast med den ändringen att en särskild avdelning för »Industriell ekonomi och organisation» tillkommit.

Textutrymmet för olika avdelningar i jämförelse med de närmast föregående åren framgår av följande tablå:

	Antal textsidor		
	1937	1938	1939
Veckoavdelningen.....	558	728	580
Industriell ekonomi och organisation	—	—	72
Automobil- och motorteknik.....	48	96	98
Bergsvetenskap.....	102	104	94

	Antal textsidor		
	1937	1938	1939
Elektroteknik.....	208	196	204
Kemi.....	108	96	94
Mekanik.....	160	148	140
Skeppsbyggnadskonst och flygteknik..	114	114	114
Väg- och vattenbyggnadskonst.....	142	148	168
Summa	1 440	1 630	1 564

10. Svenska Teknologföreningens Anställningscentral (S. T. A.).

Anställningscentralens verksamhet under år 1939 har haft kännning av det annalkande politiska ovärdet. Uppdragsgivarna ha i allmänhet ställt sig avvaktande vid tillgodeende av sina behov av ingenjörer. Direkt arbets-

Sökandes fördelning efter teoretisk utbildning.

	anmälda år:							Summa
	1934	1935	1936	1937	1938	1939		
K. Tekn. Högskolan	149	118	100	68	63	50	548	
Chalm. Tekn. Högskola.....	28	31	30	28	19	14	150	
Örebro Tekn. Gymn.	15	12	7	8	6	8	56	
Malmö » »	1	4	3	—	—	1	9	
Borås.....	3	1	—	—	1	—	5	
Norrköping.....	1	1	2	3	1	1	9	
Västerås.....	2	2	—	—	1	1	6	
Falun.....	1	4	1	2	—	1	9	
Katrineholm.....	1	4	2	2	—	—	9	
Hässleholm.....	1	1	1	—	1	1	5	
Halmstad.....	—	1	—	—	—	—	1	
Eskilstuna.....	—	1	—	2	—	1	4	
Härnösand.....	—	3	1	3	2	1	10	
Tekn. Skolan i Stockholm.....	7	9	2	10	2	2	32	
Tekn. Inst:en i Stockholm.....	12	17	15	10	6	10	70	
Utlandet.....	12	11	17	3	17	12	72	
Ingen teor. utbildn.	3	—	1	3	1	3	11	
Summa	236	220	182	142	120	106	1 006	

S. T. A. under 1939.

(Inom parentes angivas motsvarande siffror för föregående år.)

Uppdragsgivare och sökande	F a c k							S u m m a
	Affärsingenjörer	Bergsingenjörer	Elektroingenjörer	Arkitekter	Kemister	Mekanister	Skeppsbyggare	
Uppdragsgivare.								
ang. fast anställning...	8	6	15	1	13	30	—	90
» vikariat l. tillf....	4	1	4	4	6	16	—	50
Summa	12	7	19	5	19	46	—	140
	(8)	(3)	(17)	(16)	(20)	(60)	(2)	(163)
Sökande, kvarst. 31/12-39								
lediga								
av år 1939 anm.....	2	—	4	1	7	8	—	25
	(4)	(2)	(5)	(4)	(—)	(12)	(—)	(32)
transportsökande:								
av år 1936 anm.	2	1	4	2	3	13	—	29
» » 1937 »	4	3	3	2	4	12	—	34
» » 1938 »	5	1	14	—	11	20	2	68
» » 1939 »	4	3	6	1	10	11	1	38
Summa	15	8	27	5	28	56	3	169
	(24)	(5)	(36)	(9)	(30)	(68)	(2)	(212)
Summa kvarst. anmälda								
31/12 1939	17	8	31	6	35	64	3	194
	(28)	(7)	(41)	(13)	(30)	(80)	(2)	(244)
Under 1939 anmälda								
lediga.....	7	—	13	2	16	23	1	66
transportsökande.....	9	1	3	—	10	14	1	40
Summa	16	1	16	2	26	37	2	106
	(14)	(4)	(21)	(1)	(16)	(36)	(3)	(120)
Under 1939 förmedlade platser:								
fast anställda.....	1	—	2	—	5	3	—	13
vikariat l. tillf.....	4	—	1	2	1	5	—	20
Summa	5	—	3	2	6	8	—	33
	(1)	(1)	(4)	(3)	(7)	(18)	(—)	(48)

Av förestående 33, för vilka platser förmedlats 1939, äro 15 civilingenjörer och 13 föreningsmedlemmar.

****

löshet har kunnat iakttagas endast inom ett fåtal fack. De sökandes antal har på grund av inkallelse i militärtjänst avsevärt minskats, så att det i likhet med näst föregående år betydligt understiger antalet förfrågningar från uppdragsgivare. På grund av detta förhållande har det ej alltid varit möjligt anvisa lämplig ingenjör till viss befattning. På senaste tiden har även i åtskilliga fall en rekvisition från industriellt företag återtagits eller ställts på framtiden därför att verksamheten visat tendens till inskränkning. Det ligger oro i luften.

Vid årsslutet upptog S. T. A. särskild registrering av ingenjörer utan militär tjänstgöringsskyldighet, som voro villiga åtaga sig ekonomisk beredskapstjänst, hel- eller halvtidsarbete.

I samarbete med Sveriges Industriförbund förda förhandlingar med K. Socialstyrelsen rörande en omorganisation av S. T. F:s anställningscentral hava ännu ej fört till något resultat.

11. Polhemspristävlan, Polhemsfonden.

Styrelsen utfärdade hösten 1939 *kungörelse om att förslag till utdelning av polhemspris* enligt de nya bestämmelserna mottogos intill den 1 nov. 1939. Ett antal sådana förslag inkommo till nämnda dag och hava underställts olika sakkunniga för utlåtanden.

Vidare kungjorde styrelsen att till den 1 nov. 1939 mottogs ansökningar om *understöd* från Polhemsfonden för *teknisk forskning*. Inkomna ansökningar äro ännu ej alla definitivt behandlade vid årsskiftet. Vid sammanträde den 6 dec. 1939 beslöt styrelsen emellertid att av Polhemsfondens dispositionsmedel utdela följande forskningsunderstöd, nämligen:

Till *Professor W. Weibull* 3 000 kronor för fortsatta experimentella undersökningar beträffande utmattningsfenomenet i fasta kroppar;

» *Professor R. Woxén* 2 000 kronor för bestridande av kostnader i samband med forskningar rörande ytors planhet och dess bestämmande;

Till *Professor Erik O. Löfgren* 1 000 kronor för fullföljande och publicering av vissa undersökningar inom elektronrörsområdet, gällande: 1. Styr-gallrets teori, 2. Diod-detektorns teori, 3. Mekaniska glödtrådsresonanser.

12. Resestipendium.

Ahlsellska stipendiet för år 1939, femhundra kronor, har tilldelats civilingenjör BENGT O. AXELSON, Stockholm, för att bereda honom tillfälle att i Schweiz och Frankrike studera vattenkraftanläggningar.

13. Övriga inom föreningen behandlade viktigare ärenden.

Vid föreningens allmänna sammankomster hava förekommit följande föredrag m. m.:

Vid extra allmänt sammanträde i Konserthusets lilla sal den 8 febr. tillsammans med Sveriges Industriförbund och Tekniska Samfundet, Göteborg: »Den högre tekniska undervisningens omorganisation» med inledningsföredrag av myntdirektör ALF GRABE, professor H. KREÜGER och direktör S. NAUCKHOFF samt generaldirektör G. MALM.

Vid ordinarie allmänt sammanträde den 15 februari: »Arbetsföretagares och arbetsledares ansvar gentemot underordnade och gentemot tredje man», diskussion med inledningsföredrag av ombudsmannen i K. Järnvägsstyrelsen SVEN NORDMARK ang. juridiska synpunkter och av advokat ERIK LÖFGREN om frågan ur försäkringsteknisk synpunkt.

Vid ordinarie stämma den 22 mars: »Skola från marken styrda flygplan, television för alla och tidningar hemsända per radio hänföras till utställningsföremålen i morgondagens värld?», föredrag av civilingenjör LENNART NYSTRÖM samt »Hem från Antipoden», resekåseri av civilingenjör Bo HELLSTRÖM.

Vid årsmötet den 23—24 mars: »Skogen, vår största naturtillgång», föredrag av direktör TORSTEN HERNOD; »Restaureringen av Gustav III:s paviljong i Haga», föredrag och demonstration av byggnadsrådet RAGNAR HJORTH; »Syn-tetiskt gummi», föredrag av fil. dr SIDNEY HAGMAN; »Forskningsberedskap», föredrag av professor A. LILJESTRÖM samt

»Svensk väg- och vattenbyggnadskonsts landvinningar utomlands under senaste tio år», föredrag av civilingenjör Bo HELLSTRÖM. För damerna var anordnat ett särskilt föredrag av civilingenjör AXEL THEORELL: »Tekniska hjälpmedel i hushållet» i anslutning till en utställning av hushållsapparater i föreningens lokal.

Den 24 maj hölls extra allmänt sammanträde i det nya Medborgarhuset vid S. Bantorget i anslutning till en rundtur i de södra stadsdelarna. Civilingenjör Bo JONDAL demonstrerade arbetena med den nya Södergatans framdragande, förste byråingenjör GÖSTA LUNDBERG talade om huvudtrafiklederna söderut över nya Skanstullsbron och nya stadsplanen vid Johanneshof, som även senare demonstrerades på platsen. Arkitekt MARTIN WESTERBERG höll föredrag om och visade det nästan färdiga Medborgarhuset. Vid färden därifrån besågs nya Eriksdalsskolan under ledning av arkitekt N. AHRBOM och Hammarbys bostadsområde, som demonstrerades av chefarkitekt CARL MELIN. Dagen avslutades med vårmiddag på Mosebacke.

Höstmötet i Eskilstuna den 21-22 okt. ägnades i första hand åt gruppvis företagna studiebesök vid A-B. Bolinder-Munktells verkstäder, A-B. C. E. Johanssons precisionsmätfabrik, Carl Gustafs stads gevärsfaktori samt A-B:s J. O. Öberg & Son och Eskilstuna stålpressnings A-B:s fabriker under ledning av respektive företags tekniska ledare. Vidare upptog programmet besök vid Carl Gustafs stads gevärsfaktoris skjutbana, där styresmannen, överstelöjtnant CH. HOLMGREN, demonstrerade olika typer av automatgevär och kulsprutor samt föredrag av dr-ingenjör FREDRIK LJUNGSTRÖM: »En encylindrig högtrycks-Bolindermotor med skakfri gång och automatisk självstart (system Ljungström)» — en sådan motor visades även i gång, inmonterad i en fiskebåt, som gjorde provturer på Eskilstunaån — samt av bergsingenjören, frih. ELIAS HERMELIN: »Från flintlåsgewär till kulsprutor». Efter middag under värdskap av Eskilstuna-industrierna, förevisade chefredaktör K. A. WESSBLAD färgfilm från New Yorks Expo. Söndagen den 22 okt. gjordes en rundtur i Eskilstuna under ledning av stadsarkitekt FREY KLEMMING.

Den 1 nov. besöktes K. Vetenskapsakademiens nya forskningsinstitut för experimentell fysik under ledning av

professor M. SIEGBAHN och dennes assistenter. Vid sammanträde samma dag på aftonen talade professor MANNE SIEGBAHN över ämnet »Modern alkemi» och generalkonsul W. HAGELIN höll föredrag om »Det nobelska naftaföretaget i Ryssland».

Vid ordinarie stämma den 15 nov. hölls föredrag av Dr HANS KESSELER, I. G. Farben A. G.: »Einiges über Chemie und Anwendung neuzeitlicher Kunststoffe», varjämte chefredaktör K. A. WESSBLAD visade valda delar av den svenska Expofilmen.

Vid ett extra sammanträde den 10 dec. höll professor G. A. MONTGOMERY föredrag över ämnet »Finlands sociala och ekonomiska motståndskraft».

En *föreläsningkurs i försäljningsorganisation* anordnades den 23—28 januari av Avd. I och vann stor anslutning. Föredragen hava utgivits såsom kompendium. En av föreningen i okt.—nov. hållen *kurs i allmän rättskunskap* för ingenjörer med sammanlagt 20 föreläsningar samlade ca 120 deltagare.

För pågående normeringsarbeten har föreningen under budgetåret 1938/39 åtnjutit statsanslag med 1 500 kr. Samma belopp har även för ändmålet anvisats för budgetåret 1939/40.

Avd:s M normeringskommittéer hava under året utarbetat »Normer för mängdmätning med munstycke och strypfläns vid genomströmning», som antagits av avdelningen och utgivits som S. T. F:s handbok n:r 62.

Inom Automobil- och Motortekniska Kommittén har genom dess nomenklaturutskott utarbetats nomenklatur för vissa specialuttryck inom automobil- och motorområdet, vilken antagits av Avd. M, men ännu ej publicerats.

Utlåtanden hava under året avgivits rörande 7 ärenden efter remiss från S. M. S. (Avd. M och V).

Redan i januari 1939 expedierades med en underdånig skrivelse från Svenska Teknologföreningen, Sveriges Industriförbund och Tekniska Samfundet, Göteborg, gemensamt det betänkande, som kort förut avgivits av föreningens kommitté angående organisationen av den högre tekniska undervisningen. Framställningen utmynnade i en hemställan till K. Maj:t att uppdraga åt en officiell kommitté att på grundval av huvudprinciperna i nämnda betänkande upp-

rätta en fullständig plan för den högre tekniska undervisningens ordnande i vårt land. Detta betydelsefulla ärende liksom även den tidigare av Sveriges Industriförbund och S. T. F. gemensamt upptagna frågan om åtgärder till befrämjande av svensk teknisk forskning hava varit föremål för överläggning mellan representanter för statsmakterna och intresserade parter, men under de kritiska tider, som inträtt, torde intresset för undervisnings- och forskningsfrågorna på längre sikt få skjutas åt sidan för aktuella problem. Ett utlåtande har även av S. T. F. avgivits till vederbörande riksdagsutskott rörande en riksdagsmotion om åtgärder för teknisk forsknings befrämjande. Genom Ingeniörsvetenskapsakademiens försorg har dock åtminstone en provisorisk organisation av arbetet för den angelägnaste tekniska forskningen kommit till stånd genom att under hösten Forskningens beredskapsorganisation (F. B. O.) trätt i verksamhet och sökt samarbete bl. a. med S. T. F.

Underdåniga utlåtanden hava under år 1939 avgivits angående 1936 års egnahemsutrednings betänkande (A och V), Rationaliseringskommitténs betänkande, provningsanläggning för motorfordon m. m. vid K. T. H. samt 1939 års traktorutrednings betänkande med förslag till klassificering av vissa för framdragande av släpfordon eller arbetsredskap ombyggda bilar (M, V).

Till K. Ecklesiastikdepartementet har lämnats utlåtande angående svenskt deltagande i 7:de internationella utställningen för dekorativ konst och konstindustri i Milano 1940.

Automobil- och Motortekniska Kommittén har i en underdånig skrivelse framhållit vikten av att vid behandling inom statliga instanser av tekniska problem, som sammanhånga med rådande kris, sakkunskapen utnyttjas och erbjudit sig att ställa såväl experter inom motorbränsle- och automobilområdet som även vissa företags tekniska resurser till förfogande för sådant ändamål.

Utlåtanden hava vidare avgivits till K. Socialstyrelsen angående anställningscentral för ingenjörer (tills. med Sveriges Industriförbund), till K. Kommerskollegium angående 1937 års Granitutrednings betänkande (V och M, tillsammans med K. A. K.) samt till Ingeniörsvetenskapsakademien rörande förslag till »Bestämmelser för kylanläggningar» (M och K-B).

14. Handböcker, handlingar och skrifter.

I serien Svenska Teknologföreningens Handböcker ha under året utkommit:

60 SEN 26, *Normer för spänningsprov 1939.*

61 *Betänkande rörande lämpligt system för lossning av massgods ur järnvägsvagnar medelst tippning.*

62 *Normer för mängdmätning med munstycke och strypfläns vid genomströmning.*

I serien Skrifter, utgivna av S. T. F. har utkommit: N:r 13 *Kompendium i vägbeläggningsteknik 1938.*

Av föreningens Handlingar hava under året utkommit:

314. Underdånig framställning den 24 jan. 1939 rörande organisationen av den högre tekniska undervisningen i Sverige från Svenska Teknologföreningen, Sveriges Industriförbund och Tekniska Samfundet i Göteborg med betänkande i ärendet avgivet av särskilda kommitterade representerande S. T. F., Tekniska Samfundet i Göteborg, Sveriges Industriförbund, K. Tekniska Högskolans Lärarkollegium och Chalmers Tekniska Högskolas professorskollegium även som vissa statens tekniska verk.

315. Skrivelser till behandling vid Svenska Teknologföreningens extra stämma den 15 mars 1939 och ordinarie stämma den 22 mars 1939. Styrelsens förslag till ändring av stadgarnas § 10. Valkommitténs skrivelse till styrelsen den 13 febr. 1939. Styrelsens förslag till nya bestämmelser för förvaltningen och användningen av Svenska Teknologföreningens Polhemsfond och till ändring av stadgarnas § 28. Polhemspriskommitténs skrivelse till styrelsen den 26 jan. 1939 med bilagor.

316. Kort sammandrag av föredrag hållna vid Svenska Teknologföreningens kurs för ingenjörer i svensk språkbehandling och framställningskonst den 2—4 febr. 1939.

316^{1/2}. Skrivelser till behandling vid Svenska Teknologföreningens ordinarie stämma den 22 mars 1939. Styrelsens berättelse över föreningens verksamhet år 1938. Föredrag och diskussioner vid avdelningarnas sammanträden under år 1938. Styrelsens berättelse över föreningens ekonomiska förvaltning under år 1938. Revisorernas berättelse för år 1938. Styrelsens skrivelse med förslag till upphävande av

gällande »Grunder för samarbete mellan Sveriges tekniska föreningar» och bildande av en permanent samarbetsdelegation. Valkommitténs förslag till kandidater vid enligt stadgarnas § 16 föreskrivna val. S. T. F:s Fastighets A.-B:s styrelse- o. revisionsberättelser för år 1938.

317. Förslag till Normer för mängdmätning med munstycke och strypfläns vid genomströmning, avgivet av avd:s för Mekanik ångnormkommitté, subkommitté 2.

318. Underdånigt utlåtande angående det av 1934 års byggnadsindustrisakkunniga avgivna betänkandet över byggnadsindustrin i Sverige, avgivet av Svenska Teknologföreningen den 28 mars 1939.

319. Bestämmelser rörande Svenska Teknologföreningens och dess avdelningars fonder.

320. Stadgar, ordningsregler och arbetsordningar för Svenska Teknologföreningen och dess avdelningar.

321. Normala driftvillkor, märkning, drift- och skyddsarter m. m. för elektriska anläggningsdelar.

322. Skrivelse från styrelsen till föreningens stämma den 15 november 1939 med förslag till budget för år 1940.

15. Biblioteket.

Under året har 1711 lån av böcker och tidskrifter registrerats och 653 besökande hava antecknat sig i besöksboken.

Antalet tidskrifter på biblioteket har utgjort:

	Svenska	Utländska	Summa
Abonnerade (häri inräknat publikationer, erhållna genom medlemskap i föreningar och institutioner)	5	118	123
Byten mot T. T.	52	113	165
Friexemplar	53	48	101
	110	279	389

Under året hava tillkommit följande viktigare verk och publikationer:

a) genom gåvor:

av Jernkontoret:

Nihlén, J., Studier rörande äldre svensk järntillverkning.
Sahlin, C., Skånska järnbruk i äldre tider.

av A/B Stockholms Bryggerier: Hyllningskrift till Bertil Almgren.

» Bergsingenjör S. V. Bergh:

Bergh, S. V., Shale-oil production in Sweden.
Herlin, T., Flottan och skifferoljan.

» förlaget: British Plastics Year Book 1939.

» Den Norske Ingeniørforening: Det znet nordiska Ingeniør-møte i Oslo 1938.

» Svenska Ingenjörsföreningen i Förenta Staterna: Lof, E. A., Svenska Ingenjörsföreningen i Förenta Staterna.

» Adjunkt C. E. Blom:

Sundqvist, M., Teorien för de moderna glasögonen.
Sjöström, M., Vätskors och gasers strömning.

Nordhult, A., De viktigaste konstruktions- och driftsegenskaperna hos likströmsmaskiner.

Ljunggren, G., Gasskyddets kemi.

» Civilingenjör P. E. Eriksen: Comité Consultatif International Téléphonique, Proceedings of the XIth Plenary Meeting.

» Maskin A/B Karlebo: Index-Werke K. G. Hahn & Tessky: Vom Automatenbau.

» Sveriges Maskinindustriförening: Sveriges Maskinindustriförening 1939—1940. Illustrerat register över tillverkningar vid medlemsföretag.

» Wirtschaftsgruppe: Statistischer Bericht für die Elektro-industrie-International 1938.

» Civilingenjör O. Holmqvist: Holmqvist, O., Svenska Gasteknikens historia I.

» Riksgäldskontoret:

Hildebrand, K., Riksgäldskontoret 1789—1939.

» Wernstedt, F., Fullmäktige i Riksgäldskontoret 1789—1939.

» Svenska Byggnadsentreprenörföreningen: Om byggnadsentreprenader.

» Fil. dr A. Högbom: Högbom, A., Karl Sundberg in memoriam.

» Civilingenjör Otto Fischer: Fischer, O., Hamiltons Quaternions and Minkowski's Potentials.

» k. Vetenskapsakademien: Les Prix Nobel en 1937.

» Civilingenjör Bengt Friberg: Friberg, B., Design of dowels and transverse joints of concrete pavements.

- av Professor Carl Benedicks:
- Benedicks, C., Svante Arrhenius.
- » » Om stålets body.
  - » » Legeringskunskap.
  - » » En historisk återblick, särskilt beträffande bessemerprocessen.
  - » » Die Ursache der Abblätterung bei Radreifen.
  - » » Ueber den Einfluss des Seewassers verschiedener meteorologischer Variablen auf die Korrosion von Eisen und Stahl.
  - » » La capillarité des grains des métaux.
- Benedicks, C. & Sederholm, P., Benedicks effect in liquid gas-free mercury.
- Benedicks, C. & Sederholm, P., Effect of gas ions on the Benedicks effects in mercury.
- » Jernkontoret: Lundberg, E., Lummelunds bruk.
  - » Elektriska A/B Siemens: Veröffentlichungen aus dem Gebiete der Messtechnik.
  - » Lloyd's Register of Shipping: Annals of Lloyd's Register.
  - » Nordisk Rotogravyr: Svensk Teknisk Uppslagsbok. 2.
  - » Stockholms Enskilda Bank A/B: Ullman, F., Enzyklopädie der technischen Chemie.
  - » Höganäs-Billesholms A/B: Höganäs syrafasta material för cellulosaindustrien.
  - » Svenska Vägföreningen: Kompendium i vägbeläggnings-teknik.
  - » Stockholms Byggmästareförening: Minnesskrift 1914.
  - » » » » 1929.
  - » » » » 1939.
  - » Kapten B. Krook: Krook, B., Torpedflyget.
  - » Sveriges Maskinindustriförening: Självkostnadsberäkningar för järngjuterier,
  - » Statens Meteorologisk-Hydrografiska Anstalt: Ångström, A., Temperaturklimatets ändring i nuvarande tid och dess orsak.
  - » Stockholms Stads Statistiska Kontor: Stockholm just nu.
  - » Civilingenjör H. Ångström: Ångström, H., Orsaken till korrugering av kontaktledningar.
  - » Danmarks Naturvidenskabelige Samfund: Ingeniørvidenskabelige Skrifter. Ser. A. 1. 2. 4—8. 10. 13. 0. 14.

- av Sancte Örgens Gille: Med hammare och fackla 1—4, 7—8.
- » A/B Stridsberg & Björck: Ernst Stridsberg — ett hundra-årsminne.
  - » Ingenjör Magnus Dahl: Siemens Jahrbuch 1927.
  - » » » » » 1930.
  - » » » » Jahrbuch des Forschungsinstituts der Allgemeinen Elektrizitätsgesellschaft 1930.
  - » A/B Stockholms Bryggerier: Bring, S. E., S:t Eriks bryggeri på Åsögatan.
  - » Civilingenjör Gösta Richert: Betänkande avgivet av 1912 års järnvägskommission angående trafiksäkerheten.
  - » Husqvarna Vapenfabriks A/B: Husqvarna Vapenfabrik 1689—1939.
  - » Civilingenjör Stig Samuelson:
    - Enström, A. F., Om motokulturens kraftfråga.
    - Landsbygdens elektrifiering och Sydsvenska Kraft A/B.
    - Holmgren, T., Den reaktiva effekten ur ekonomisk synpunkt.
    - Underd. utlåtande över förslag till reglering av Mälarens vattenstånd.
    - Malm, G., Berättelse med anledning av en sommaren 1900 företagen studieresa för att i Amerika och England studera vattenkraftanläggningar och kanalbyggnader.
    - Lockouterna och storstrejken 1909.
    - Tvärbanor mellan inlandsbanan och stambanan genom övre Norrland.
    - Isthmian Canal Commission. Annual report 1909.
    - Utredning beträffande planmässig elektrifiering av landsbygden inom Östergötlands län.
    - Grönvall, K. A., Frågan om djupborrningar i Skåne.
  - » Göteborgs Vattenverk: Limnologiska undersökningar av Göta Älv under år 1937.
  - » Teknisk Tidskrift: Diverse recensionsexemplar och kataloger.
- b) genom prenumeration:
- Deutscher Drucker.
  - Der Graphische Betrieb.
  - The modern litographer.
  - Printing equipment engineer.

British printer.
Archiv für technisches Messen.
Akustische Zeitschrift.

c) genom inköp:

Svenska Dagbladets Årsbok 1938.
Erdbaukurs der E. T. H.
Hantverkets Bok: Boktryckarekonst.
» » Träbyggnadskonst.
Mittenberger, M., Handbuch des Tiefdruckes.
Weickert, W., Die modernen Offsetverfahren.
Handbuch der modernen Reproduktionstechnik.
Flugwesen — Fünfsprachig.

d) genom byten:

The Post Office Electrical Engineer's Journal.
The Bell System Technical Journal.
La Ricerca Scientifica.
Der Deutsche Baumeister.
Grafiskt Forum.
Nordisk Boktryckarekonst.

16. Personal.

Sedan föreningens värderade mångåriga bibliotekarie, fröken Elsa Nylén, lämnat sin tjänst med pension har fil. mag. Dagmar Larson övertagit befattningen som bibliotekarie och registrator. I övrigt hava inga ändringar ägt rum ifråga om den fasta personalen.

Stockholm den mars 1940.

För SVENSKA TEKNOLOGFÖRENINGENS STYRELSE
STEN WESTERBERG.

K. A. Fröman.

Föredrag och diskussioner vid avdelningarnas
sammanträden under år 1939.

Avdelningen för Mekanik.

»Arbetsplatsens elektriska belysning», av civilingenjör
IVAR FOLCKER.

»En mekanisk friktionsfri utväxlingsanordning och några
tillämpningar av densamma på olika mätinstrument»,
demonstration av civilingenjör H. ABRAMSON.

»Griffe aus der neuzeitlichen Motorforschung: Schmierung
und Verschleiss im Zylinder», av Mr J. J. BROEZE, Mit-
glied der Koninklijk Instituut van Ingenieurs Afdeeling
voor Petroleum-Techniek, Haag.

»En undersökning rörande oljeförbrukningen vid bil-
motorer», kort meddelande av professor E. NORLIN.

»Om torpeder», av torpedingenjör S. LJUNGBERG.

»Om oljerening vid cirkulationssmörjning», av över-
ingenjör E. A. FORSBERG.

Kort orientering över Ångnormkommitténs, subkom-
mitté II, förslag till normer för mängdmätning med mun-
stycke och strypfläns vid genomströmning, av civilingenjör
T. WIDELL.

»Utvecklingen av enslidsystemet för flygmotorer», av
A. H. R. FEDDEN, The Bristol Aeroplane Co. Ltd. Före-
draget hölls av civilingenjör E. BJÖRNSJÖ.

»Nomenklaturen på automobilområdet». Kort meddelande
av civilingenjör B. NORLIN.

»Hastighetsdiagram ett värdefullt hjälpmedel vid ut-
redandet av trafikolyckor», av civilingenjör F. MANNER-
STEDT.

»Ett mekaniserat gjuteri», av överingenjör H. NAUCK-
HOFF.

»Nyare rön beträffande gjutjärns bearbetbarhet», av pro-
fessor R. WOXÉN.

»Symaskinstillverkningen i Huskvarna», av överingenjör
B. H. LUNDBORG.

»Använda motorsmörjoljors återvinning och de renade
oljornas användbarhet i motorer», av professor E. NORLIN,
med efterföljande diskussion.

»Regenerering av automobiloljor under ett decennium», av civilingenjör R. STEENHOFF, med efterföljande diskussion.

»Prov med alkoholbränslen», av tekn. dr N. GUSTAFSSON, med efterföljande diskussion.

»Några glimtar från årets världsutställning», av civilingenjör K. A. WESSBLAD.

Svenska Elektroingenjörssföreningen.

»Fjärrmätning och telefoni med bärfrekvens på kraftledningar», av civilingenjörerna CARL KIESSLING och SVEN RODHE.

»Matematiska maskiner i U. S. A.», av tekn. dr STIG EKELÖF.

»Kablar för krafttekniken», av överingenjör H. SPANNE.

»Atmosfäriska överspänningar i kabelanläggningar», av civilingenjör R. NORDELL.

»Transduktorn — en statisk relä- och reglerapparat», av civilingenjör UNO LAMM.

Diskussion om överspänningsskydd i kraftanläggningar med inledningsanföranden: »Överspänningsskyddens allmänna principer», av civilingenjör G. RYDBECK; »Ventilavledare», av fil. lic. B. STÅLHANE.

»Andra telefonkabeln 'Sverige—Finland'», av förste byråingenjör NILS WINELL, Stockholm, och överdirektör HARRY JUSELIUS, Helsingfors.

»Nya synpunkter och mätmetoder inom strömriktaretekniken», en serie föredrag av civilingenjörerna UNO LAMM, HARRY FORSELL, professor EMIL ALM och tekn. dr F. DAHLGREN.

»Vattenkraften i Bergslagens tjänst», av kraftverksdirektör SAM MALMFORS.

»De elektriska anläggningarna vid Hofors järnverk», av civilingenjör PH. WENNING.

»En elektrisk arbetsöverföring vid Hofors bruk för 45 år sedan», av professor A. LINDSTRÖM.

»Sommarens internationella högspänningskonferens i Paris», av tekn. dr F. DAHLGREN.

»Några glimtar från Landesausstellung i Zürich», bildkåseri av civilingenjör EDY VELANDER.

»Centralantennerna», av civilingenjör ERIK T. GLAS.

»Konstruktion, byggnad, drift och underhåll av kontaktledningar för elektrisk banddrift», av byråchef TH. THELANDER och elektroingenjör OLOF RYDBERG.

»Något om röntgenrör», av civilingenjör SVEN H. LEDIN.

»Kortslutningssäkerheten i elektriska anläggningar», av tekn. dr IVAR HERLITZ.

»Den kosmiska strålningen», av docent HANNES ALFVÉN.

Svenska Arkitektföreningen.

»Moderne Architektur in Italien», av arkitekt GUISEPPE PAGANO.

»Nidarosdomen och dess gjenreisning», av arkitekt HELGE THIS.

»1934 års byggnadsindustrisakkunnigas betänkande», diskussion med inledningsanförande av arkitekt ERIK DAHLBERG.

»Byggnadens konstnärliga utsmyckning», diskussion med inledningsanförande av dr GUSTAF LINDGREN: »Konstrådets uppgifter och verksamhet».

»Resebilder från Grekland», av arkitekt HAKON AHLBERG.

»Bilder från Timgad och några oaser i norra Sahara», av arkitekt ALBIN S:SON STARK.

»Mexico i bilder och färgfoton från U. S. A.», av arkitekt GÖRAN SIDENBLADH.

»Bilder från världsutställningen i San Francisco, Golden Gate», av arkitekten BENGT GATE.

»Utställningstekniska erfarenheter av New York's World's Fair», av redaktör GOTTHARD JOHANSSON.

»Arkitekterna och byggnadskrisen», diskussion med inledningsanförande av arkitekt HAKON AHLBERG.

Väg- och vattenbyggnadskonst.

»Rationalisering vid egnahemsbygge, monteringsfärdiga trähus», av civilingenjör HARRY BERNHARD.

»Geografiska kartor och stadskartor från 1400—1700-talen», av civilingenjör NILS GELLERSTEDT.

»Moderne Undersøgelser for Vindtryk», av Dr Techn. CHR. NØKKENTVED.

»Hangartyper för flygvapnet», av civilingenjör TORE SJÖGREN.

»Rationalisering vid entreprenaduppställningar», av civilingenjör SVEN NYCANDER, kapten FRED HANSEN och kapten TOR STENPORT.

»Stockholmstrafik — storstadstrafik, en jämförande undersökning», av civilingenjör ÅKE VIRGIN.

»Trådbussdrift i Stockholm», av civilingenjör TORSTEN ÅSTRÖM.

»Två rekordbyggen, Goodyear-fabriken i Norrköping och silobyggnad för Karlshamns oljefabriker», av civilingenjör BO EKLUND.

»Byggnadstekniska särdrag hos fem nya vattenkraftverk», av civilingenjör VALTER FURUSKOG.

»Normalsektioner m. m. för det blivande svenska huvudvägnätet», av väginspektör A. SÖDERGREN.

»Amerikanska vägar sommaren 1939», av civilingenjör G. TRANEUS.

»Skallkonstruksjoner, deres bærevirkning og praktiske utformning», av Dr ing. A. AAS JAKOBSEN.

»Kraftledningsbygget Porjus—Västerås, organisation, arbetsstudier, rostskydd m. m.», av arbetschefen F. K. TRÄGÅRDH.

Avdelningen för Kemi och Bergsvetenskap.

»Automatiseringen av vattenverket vid Apotekarnes Mineralvattens A-B:s anläggning i Stockholm», av civilingenjör R. STEENHOFF.

»De metallurgiska processerna ur råvarusynpunkt», av bergsingenjör GÖSTA STERKY.

»Vore Midler til Tilvejebringelse af den ønskede Finhed hos faste Stoffer», av professor A. H. M. ANDREASEN från Danmarks tekniske Højskole.

»Om spektralanalytiska undersökningsmetoder och deras användning inom geokemin», av amanuensen S. LANDERGREN.

»Giant molecules in the Industry», av dr. E. KRAEMER, Wilmington, Del., U. S. A.

»Huru eskimåer på Norra Grönland förvandlades till gruvkarlar», av bergsingenjör OLOF EKLUND.

»Defibratormetoden och dess användningsområden», av ingenjör A. ASPLUND.

»Stripa odalfält, grubbrytning, sovring», av överingenjör KARL RUTBERG.

»På malmletarstråt med bil och kamel genom Egypten», av bergsingenjör SVEN DALHAMMAR.

»Glimtar från Dollarlandet», kåseri av civilingenjör ROLF STEENHOFF.

Avdelningen för Skeppsbyggnadskonst.

»Utvecklingstendenserna inom trafikflyget», av chefen för Aerotransport, kapten C. FLORMAN.

»Trends in Shipbuilding», av Chief Ship Surveyor to Lloyd's Register of Shipping, doktor J. MONTGOMERIE.

»Räddningsbåtar», av överinspektör N. G. NILSSON.

»Komprimerat skiktträ och dess användning för flygtekniska ändamål», av chefen för inspektionsavdelning och provanstalt vid Statens flygmaskinsfabrik i Finland, ingenjör E. WEGELIUS.

»Gasturbinen, dess utveckling, nuvarande användning och framtidsutsikter», av mariningenjör, tekn. dr I. JUNG.

Avdelningen för Teknisk undervisning.

»Die Betriebswissenschaftliche Ausbildung der Ingenieure an der Eidgenössischen Technischen Hochschule in Zürich», av professor R. DE VALLIÈRE.

Redogörelse för Stockholms stads lärlings- och yrkes-skolors verksamhet, av direktör KONRAD ANDERSSON.

»Högre teknisk undervisning i U. S. A.», av docent STIG EKLÖF.

Avdelningen för Industriell Ekonomi och Organisation.

»Distributionsvägar», av professor G. TÖRNQVIST.

»Marknadsundersökningar», av direktör C. BROCKMAN.

»Försäljningsplanering», av civilingenjör HARALD ERIKSON.

»Försäljningsadministration», av direktör G. HOLMQUIST.

»Principer för förvaltnings- och kontorsorganisation», av överingenjör T. SÄLLFORS.

»Transport- och nederlagsekonomi», av direktör W. BJÖRNEMAN.

»Transportförpackningens betydelse och utförande», av sekreterare K. BJÖRSÄTER.

»Kundtjänst», av bergingenjör L. NORDENFELT.

»Kreditfrågor», av revisor G. ROSENBERG.

»Samband mellan konstruktion, tillverkning och försäljning», av direktör G. KLEMMING.

»Konsumentförpackning», av direktör R. RAUSING.

»Reklam- och försäljningspsykologi», av direktör S. O. BLOMQUIST.

»Exportförsäljning», av direktör V. MAGNUSSON.

»Försäljningskostnader och försäljningsfunktioner», av professor G. TÖRNQVIST.

»Die Betriebswissenschaftliche Ausbildung der Ingenieure an der Eidgenössischen Technischen Hochschule in Zürich», av professor R. DE VALLIÈRE.

»Några nyare rön inom arbetsfysiologien och arbetspsykologien av intresse för industrien», av överingenjör T. SÄLFFORS.

»Rationaliseringsutredningens betänkande från industrisynpunkt», av direktör ERIK OLSON.

Avdelningen för Grafisk Teknik.

»Om skrot och annat diverse», av intendent T. ALTHIN.

»Arbetsstudier inom den grafiska industrien», av disponent SVEN DAHLBÄCK.

»Bindemedel för tryckfärger», av Dr IMRE v. STRASSER.

»Kvalitetsbedömning av tidningstryckfärger genom laboratoriemässig provtryckning», av civilingenjör GÖSTA CARLSSON.

»Anordningar för att byta rullar vid full fart på rotationspressar», av ingenjör C. KIESSLING.

»En ny maskin för fuktning av papper», av ingenjör A. ROSSWALL.

»Färgfotografering och färgreproduktion av i dag», av disponent OVE PERSSON.

»Från Dürer till Zorn, gravyr och etsning», av dr CARL LAURIN.